

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO ĮSTATYMO NR. I-1418 28,
48, 50 IR 52 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR SUSIJUSIO LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP-22-451(2) (22-4375))**

2022-03-23 Nr. NV-709

Vilnius

Projekto rengėjas - Kultūros ministerija.

Projekto tikslas: išspręsti praktinio pobūdžio problemas, kylančias taikant Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas dėl draudžiamos skleisti informacijos, ypač keliančios rimtą pavojų visuomenės saugumui ir platinamos internete, nustatyti efektyvesnes priemonės šią informaciją apriboti.

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į 2022-03-15 Vyriausybės Tarpinstitucinio pasitarime (protokolas Nr. 11; klausimas Nr. 19), taip pat Kultūros ministerijos 2022-03-07 surengtame tarpinstituciniame pasitarime vykusias diskusijas ir apibendrinus suinteresuotų institucijų raštu pateiktus pasiūlymus dėl Įstatymo nuostatų ir šių nuostatų priežiūros (ypač elektroninėje erdvėje) efektyvesnio įgyvendinimo.

Dabartinė situacija.

Šiuo metu Įstatymu draudžiamos informacijos priežiūrą vykdo trys institucijos:

- 1) *Lietuvos radijo ir televizijos komisija* (toliau – Komisija) prižiūri televizijos / radijo programų transliuotojų, retransliuotojų, šių programų platintojų internete, užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjų, dalijimosi vaizdo medžiaga platformos paslaugų teikėjų veiklą;
- 2) *Žurnalistų etikos inspektorius (Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba)* (toliau – Inspektorius) prižiūri viešosios informacijos rengėjų ir skleidėjų, išskyrus tuos, kuriuos prižiūri Komisija, veiklą;
- 3) *Policija* – įgaliota teikti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams, viešųjų elektroninių ryšių tinklų ir tinklų paslaugų teikėjams dėl teroristinius nusikaltimus kurstančios informacijos.

Įstatyme nustatyti apribojimai skleisti draudžiamą informaciją mažiausiai veiksmingi internete, kur informacijos sklaidos mastas, greitis, intensyvumas ir galimas neigiamas poveikis yra didžiausi. Viešosios informacijos priežiūrą vykdančios kompetentingos institucijos taip pat susiduria su tam tikrų teisinių instrumentų trūkumu, nepakankamai aiškiais įstatyme nustatytais informacijos sklaidos ribojimo procedūromis.

Esmė:

Įstatymo projektu siūloma:

- nustatyti teisę VŠĮ Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo tarybai motyvuotu sprendimu karo, nepaprastosios padėties, ekstremaliosios situacijos metu ar paskelbus mobilizaciją remti viešosios informacijos rengėjų kultūrinius, visuomenės informavimo saugumo, medijų raštingumo ugdymo ir šviečiamuosius projektus - tokiu būdu Fondo taryba galėtų efektyviai reaguoti į pasikeitusią visuomenės informavimo aplinką, savitvarkos principu sureguliuoti kylančias įtampas valstybės paramos reikalaujančiose visuomenės informavimo srityse;
- praplėsti subjektų sąrašą, kuriems nepranešus apie pradėtą vykdyti veiklą Komisijai, ji galėtų duoti atitinkamus privalomus nurodymus skubiai pašalinti informaciją/panaikinti galimybę pasiekti informaciją - toks pakeitimas Komisijai leistų efektyviau naudotis suteiktais teisinais instrumentais, kai internete platinamas netinkamas audiovizualinis turinys;

- suteikti teisę Inspektoriui duoti privalomus nurodymus elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams arba interneto prieigos paslaugų teikėjams pašalinti arba panaikinti galimybę pasiekti Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 ar 3 punkte nurodytą draudžiamą informaciją - tokiu būdu būtų nustatytos efektyvesnės reagavimo (poveikio) priemonės, kai internete skleidžiama draudžiama informacija;
- siūloma patikslinti viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų veiklos laikino sustabdymo ir nutraukimo procedūras, taip pat nustatyti prieigos prie viešosios informacijos pašalinimo procedūrą tose visuomenės informavimo srityse, kuriose priežiūrą atlieka Inspektorius.
- Įstatymo 52 str. 2–4 dalyse numatomos įprastinė ir skubos procedūra, kuomet akivaizdžiai, rimtai ir sunkiai pažeidus Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies reikalavimus gali būti laikinai (iki 3 mėnesių) stabdoma viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo veikla. Numatoma, kad sprendimą dėl viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo veiklos sustabdymo turėtų priimti Vilniaus apygardos administracinis teismas, kuriam atitinkamą prašymą ir kitą būtiną medžiagą pateiktų Inspektorius;
- skirtingai nuo esamo teisinio reguliavimo, viešosios informacijos rengėjų ir (ar) skleidėjų veiklos laikino sustabdymo ir nutraukimo sąlygas siūloma susieti tik su ta draudžiama informacija, kuri žalinga visuomenei bendrai, bet ne pavieniams asmenims. Todėl Įstatymo projekte kaip pagrindo stabdyti ar nutraukti viešosios informacijos rengėjo ir (ar) skleidėjo veiklą siūloma atsisakyti Įstatymo 19 straipsnio 2 dalies pažeidimo;
- aptariama prieigos prie viešosios informacijos pašalinimo internete procedūra; nustatomi nauji įgaliojimai Inspektoriui – sužinojus apie internete skleidžiamą Įstatymo 19 str. 1 dalies 1 ar 3 punktuose nurodytą informaciją ir jos nustatyta tvarka (per 8 val.) nepašalinus po pranešimo arba per nurodytą laiką nuo tokio sužinojimo nesant galimybių nustatyti viešosios informacijos rengėją ir (ar) skleidėją, būtų duodami privalomi nurodymai elektroninės informacijos prieglobos paslaugų teikėjams arba interneto prieigos paslaugų teikėjams panaikinti galimybę šią informaciją pasiekti ne ilgiau kaip 72 valandoms, o privalomi nurodymai pašalinti šią informaciją arba panaikinti galimybę ją pasiekti ilgiau kaip 72 valandoms – su teismo leidimu.

Atitikties Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau turi sąsają su šios programos projektu „Informacinėms grėsmėms atspari visuomenė, laisva žiniasklaida, saugi interneto erdvė“.

Derinimas

- Projektą siekiant suderinti su visuomenės informavimo srityje veikiančiomis organizacijomis, Projekto nuostatos pristatytos ir aptartos 2022-03-18 įvykusiame Medijų tarybos posėdyje. Esminių pastabų Projektui pateikta nebuvo, į kitas – techninio pobūdžio pastabas atsižvelgta.
- Projektas aptartas Tarpinstituciniame pasitarime 2022-03-22.
- Teikiamas Projektas patikslintas atsižvelgiant į Tarpinstituciniame pasitarime pateiktas pastabas bei pasiūlymus ir LRVK Teisės grupės išvadoje Nr. NV-695 pateiktas pastabas ir darbo tvarka suderinus konkrečias Projekto formuluotes.
- Teikiamą projektą siūloma svarstyti Vyriausybės posėdyje.

Nomeda Poderienė, tel. +37070661816, el. p. nomeda.poderiene@lrv.lt